

ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΥΠΟ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη διερευνά τη μεταβαλλόμενη έννοια της δημόσιας τάξης στο πλαίσιο της σύγχρονης μεταναστευτικής πολιτικής και της προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρχικά, αναλύεται η θεσμοθέτηση εθνικών ανεξάρτητων μηχανισμών παρακολούθησης, όπως προβλέπεται στους Κανονισμούς για τον Έλεγχο Διαλογής και τις Διαδικασίες Ασύλου, υπογραμμίζοντας τη σημασία της θεσμικής ανεξαρτησίας, της επάρκειας πόρων και της λογοδοσίας για την αποτελεσματική λειτουργία τους. Στη συνέχεια, διερευνάται πώς η ενσωμάτωση τεχνολογιών Τεχνητής Νοημοσύνης και η ανάπτυξη διαλειτουργικών πληροφοριακών συστημάτων μετασχηματίζουν τα πρότυπα επιτήρησης και εισάγουν αυτοματοποιημένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων στη διαχείριση μεταναστευτικών ροών. Η ψηφιακή μετάβαση εγείρει ζητήματα διαφάνειας, θεσμικής εποπτείας, προστασίας δικαιωμάτων και τήρησης της αρχής του Κράτους Δικαίου. Τελικά, διαπιστώνεται ότι η μεταναστευτική πολιτική υπερβαίνει τον ρόλο της διαχείρισης ροών και εξελίσσεται σε εργαλείο ενίσχυσης της θεσμικής ανθεκτικότητας, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των σύνθετων προκλήσεων της εποχής.

Κωνσταντίνα Σαξώνη
Δικηγόρος, ΔΝ

ABSTRACT

This study provides a critical examination of the evolving notion of public order in the context of contemporary migration policy and the protection of fundamental rights at the European Union's external borders. It begins by

analyzing the establishment of national independent monitoring mechanisms, as mandated by the Screening and Asylum Procedures Regulations, emphasizing the indispensable roles of institutional independence, sufficient resourcing, and accountability in ensuring their effective operation. The study then explores the transformative impact of Artificial Intelligence technologies and interoperable information systems, which are reshaping surveillance frameworks and embedding automated decision-making in the management of migration flows. This digital transition foregrounds pressing questions concerning transparency, institutional oversight, the safeguarding of fundamental rights, and adherence to the Rule of Law. Ultimately, the study argues that migration policy transcends the mere management of flows, emerging as a strategic tool for bolstering institutional resilience and for navigating the complex, multidimensional challenges of the contemporary era.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών μέσω ενίσχυσης του ελέγχου υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα¹ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: ΕΕ)² προβάλλει, κατά την τελευταία τριακονταετία, ως πεδίο θεσμικής αναδιάρθρωσης και μετάβασης προς μια νέα αρχιτεκτονική διακυβέρνησης. Στο πλαίσιο αυτό, διασταυρώνονται τρεις άξονες: η εθνική κυριαρχία των κρατών μελών, η υπερεθνική εξουσία της ΕΕ και οι ταχύτατα αναδυόμενες ψηφιακές τεχνολογίες, με προεξάρχουσα την Τεχνητή Νοημοσύνη (εφεξής: ΤΝ).

Η ενσωμάτωση προηγμένων εργαλείων στον τομέα των συντοριακών ελέγχων³ δεν περιορίζεται σε τεχνολογική αναβάθμιση. Σηματοδοτεί έναν βαθύ θεσμικό μετασχηματισμό, ο οποίος αναδιατάσσει τα όρια της κρατικής παρέμβασης εισάγοντας μια νέα, τεχνο-διοικητική μορφή επιτήρησης. Η εξέλιξη αυτή δεν είναι αποσπασματική. Εντάσσεται στο ευρύτερο εγχείρημα συγκρότησης ενός ενιαίου Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (εφεξής: ΧΕΑΔ)⁴, όπως αυτή αποτυπώνεται ρητώς στο άρθρ. 3, παρ. 2 της Συνθήκης για την ΕΕ.

Με αφετηρία τα παραπάνω, η έννοια της ενωσιακής δημόσιας τάξης επανανοηματοδοτείται, προσλαμβάνοντας νέες ερμηνευτικές διαστάσεις. Αφενός, καθίσταται ακρογωνιαίος λίθος της κανονιστικής νομιμοποίησης (*normative legitimacy*) των μηχανισμών επιτήρησης, αφετέρου, λειτουργεί ως μέσο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων απέναντι σε ενδεχόμενες αυθαίρετες,

¹ Βλ. άρθρ. 2, παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σύμφωνα με το οποίο ως «εξωτερικά σύνορα νοούνται τα χερσαία, ποτάμια, λιμναία και θαλάσσια σύνορα, καθώς και οι αερολιμένες και ποτάμιοι, θαλάσσιοι και λιμναίοι λιμένες των κρατών μελών, εφόσον δεν αποτελούν εσωτερικά σύνορα».

² Βλ. Ε. Σταυρουλάκη, *Μεταναστευτικό Δίκαιο & Δίκαιο Ιθαγένειας* (Ερμηνεία – Διαγράμματα – Υποδείγματα), 2016, σελ. 28-35.

³ Βλ. άρθρ. 2, παρ. 11 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σύμφωνα με το οποίο «συντοριακοί έλεγχοι είναι οι έλεγχοι που διενεργούνται στα συντοριακά σημεία διέλευσης, για να εξακριβωθεί ότι τα πρόσωπα, τα μέσα μεταφοράς τους και τα αντικείμενα που έχουν στην κατοχή τους δικαιούνται να εισέλθουν στην επικράτεια των κρατών μελών ή να την εγκαταλείψουν».

⁴ Βλ. Μ. Παπακωνσταντή, *Η Τρομοκρατία στον ΧΕΑΔ της ΕΕ*, 2019, σελ. 322-332.

αδιαφανείς ή δυσανάλογες κρατικές παρεμβάσεις⁵. Η διττή αυτή λειτουργία, τόσο ως όριο όσο και ως μοχλός προστασίας δικαιωμάτων, επιβάλλει τον επαναπροσδιορισμό της έννοιας (και) υπό το πρίσμα εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (εφεξής: ΧΘΔΕΕ)⁶.

Ενόψει τούτων των εξελίξεων, η παρούσα ανάλυση επιδιώκει να αναδείξει τις προκλήσεις που εγείρει η αξιοποίηση νέων πρακτικών συνοριακής επιτήρησης⁷, ως βασικής συνιστώσας της σύγχρονης μεταναστευτικής πολιτικής⁸. Η τελευταία νοείται, υπό ευρεία έννοια, ως σύνολο ενωσιακών ρυθμίσεων⁹ που αφορούν στη νομική θέση των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των κανόνων περί ασύλου¹⁰ και διεθνούς προστασίας¹¹. Πρωταρχικό ερώτημα αποτελεί η συμβατότητα της υιοθέτησης των μηχανισμών αυτών με τις επιταγές¹² του ΧΘΔΕΕ¹³ και τις εγγυήσεις του Κράτους Δικαίου¹⁴.

Η μελέτη οργανώνεται ως εξής: στο πρώτο μέρος ερευνάται η δογματική διάσταση της έννοιας της δημόσιας τάξης και η νομολογιακή της διαμόρφωση (I). Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται ο μηχανισμός των εθνικών φορέων παρακολούθησης του σεβασμού θεμελιωδών δικαιωμάτων (II). Στο τρίτο μέρος εξετάζονται οι νέες τεχνολογίες επιτήρησης, και οι θεσμικές προεκτάσεις (III) και διατυπώνονται συμπεράσματα (IV).

I. ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ: ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΕΣ

Η αόριστη έννοια της δημόσιας τάξης προσεγγίζεται από τη θεωρία ως έκφανση της κρατικής κυριαρχίας¹⁵, άρρηκτα συνδεδεμένη με την εσωτερική ασφάλεια¹⁶ και τη διατήρηση της θεσμικής συνοχής ενός κράτους¹⁷. Στο τρέχον στάδιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, (εξακολουθεί να) λει-

⁵ Ελ. Φωτιάδου, «Άρθρο 19 Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης», σε: Β. Τζέμος (Επιμ.), *Ο ΧΘΔΕΕ (Ερμηνεία κατ' άρθρο)*, 2019, σελ. 259-271.

⁶ Θ. Παπαθεοδώρου, *Δίκαιο Μετανάστευσης (Ενωσιακή Πολιτική για τη Μετανάστευση)*, 2014, σελ. 27-28.

⁷ Βλ. άρθ. 2, παρ. 11 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σύμφωνα με το οποίο ως «επιτήρηση των συνόρων ορίζεται η επιτήρηση των συνόρων εκτός των συνοριακών σημείων διέλευσης και η επιτήρηση των συνοριακών σημείων διέλευσης εκτός των καθορισμένων ωραρίων λειτουργίας, ώστε να μη γίνεται παράκαμψη των συνοριακών ελέγχων».

⁸ Θ. Παπαθεοδώρου, *Δίκαιο Μετανάστευσης*, ό.π., σελ. 29-34.

⁹ Γ.-Ε. Καλαβρός/Θ. Γεωργόπουλος, *Το Δίκαιο της ΕΕ*, 2020, σελ. 73.

¹⁰ Χ. Κωστόπουλος, *Η ευρωπαϊκή και εθνική διάσταση του προσφυγικού μεταναστευτικού ζητήματος*, ΘΠΔΔ 6/2020, σελ. 560-576.

¹¹ Θ. Παπαθεοδώρου, *Δίκαιο Μετανάστευσης*, ό.π., σελ. 20.

¹² Γ. Χλούπης, *Θεσμοί Δικαστικής Συνεργασίας (Ευρωπαϊκό ποινικό δίκαιο & αντεγκληματική πολιτική)*, 2025, σελ. 242-247.

¹³ Μ.-Ν. Μαρούδα/Β. Σαράντη, *Μεικτές μεταναστευτικές ροές & προστασία αιτούντων άσυλο και προσφύγων (Εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο)*, 2024, σελ. 29-30.

¹⁴ Σ. Βλαχόπουλος/Ξ. Κοντιάδης, *Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου*, 2025, σελ. 226-227.

¹⁵ Βλ. και Α. Μάνεση, *Το Συνταγματικό Δίκαιον ως τεχνική της πολιτικής ελευθερίας*, Αρμενόπουλος 1962, σελ. 58.

¹⁶ Βλ. Δ. Μιμηκοπούλου, *Η έννοια της δημόσιας τάξης στο πεδίο της διοικητικής απέλασης: οριοθετήσεις θεωρίας και πρακτικής*, ΕΜΕΔ 2/2009, σελ. 19-26.

¹⁷ Βλ. C. Kessedjian, *Public Order in European Law*, Erasmus Law Review 1/2007, σελ. 26, όπου η έννοια της δημόσιας τάξης (*ordre public*) στο γαλλικό δίκαιο, μεταφραζόμενη ως *public policy* στην αγγλική, αναφέρεται σε κανόνες αναγκαστικού δικαίου. Σε αυτή εντάσσονται οι *lois de police*, *lois d'application immédiate* και *règles d'ordre*

τουργεί ως μηχανισμός αυτοπροστασίας της κρατικής εξουσίας, εντασσόμενη ταυτόχρονα σε ένα υπερεθνικό κανονιστικό πλέγμα, υποκείμενη στην ερμηνευτική εποπτεία του Δικαστηρίου της ΕΕ (εφεξής: ΔΕΕ)¹⁸.

Για μακρό διάστημα, το ΔΕΕ δεν προέβη σε συστηματική επεξεργασία του περιεχομένου και των ορίων της έννοιας της δημόσιας τάξης. Η θέση του, όπως αυτή διαμορφώθηκε διαδραμόντος του χρόνου, εδράζεται στην παραδοχή ότι ο ακριβής προσδιορισμός του ορισμού και της εφαρμογής της εναπόκειται στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εθνικής έννομης τάξης¹⁹. Έτσι, έχει υποστηριχτεί ότι η έννοια της δημόσιας τάξης έχει εδαφική διάσταση, συνιστά, δηλαδή, ένα σύνολο ειδικών ρυθμίσεων που ισχύει εντός κάθε κράτους μέλους που, επιπλέον, υπόκειται σε χρονική μεταβλητότητα²⁰.

Τούτων δοθέντων, τα κράτη μέλη δύνανται να διαμορφώνουν το περιεχόμενο της έννοιας κατά τις ιδιαίτερες θεσμικές και κοινωνικές τους ανάγκες, όπως αυτά τις αντιλαμβάνονται. Έτσι, καθίσταται ανέφικτο να δοθεί ένας και μόνο ορισμός²¹ για την ενωσιακή δημόσια τάξη²² που σε, κάθε περίπτωση, είναι δυναμικό σημείο ισορροπίας μεταξύ της κανονιστικής αυτονομίας των κρατών μελών και της ανάγκης διασφάλισης της συνοχής του ενωσιακού κεκτημένου.

Το άρθρο 72 ΣΛΕΕ, ενταγμένο στο Κεφάλαιο Ι (Γενικές Διατάξεις) του Τίτλου V της ΣΛΕΕ για τον ΧΕΑΔ, προβλέπει ότι «ο παρών τίτλος δε θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εσωτερικής ασφάλειας²³». Στην ελληνική έννομη τάξη, η δημόσια τάξη, υπό στενή έννοια, ταυτίζεται με τη δημόσια ασφάλεια²⁴. Σε ενωσιακό επίπεδο, ελλείπει αυθεντικός ορισμός της έννοιας της δημόσιας ασφάλειας. Όπως αυτή διαμορφώνεται νομολογιακά, καλύπτει τόσο την εσωτερική όσο και την εξωτερική ασφάλεια του κράτους²⁵. Εμπίπτουν σε αυτή απειλές κατά της λειτουργίας θεσμών, της κοινωνικής συνοχής, της διεθνούς σταθερότητας, της ειρηνικής συνύπαρξης²⁶ και της προστασίας στρα-

public που αποσκοπούν στη διασφάλιση θεμελιωδών αξιών της έννομης τάξης. Οι κανόνες αυτοί αντλούν την ισχύ τους από εθνικές, υπερεθνικές ή διεθνείς πηγές.

¹⁸ Βλ. Ε. Ασημακοπούλου, *Η δημόσια τάξη ως μέτρο ελέγχου των αποφάσεων κατά το ενωσιακό δίκαιο, ιδίως κατά τη νομολογία του ΔΕΕ. Προς μια «ευρωπαϊκή δημόσια τάξη»*, Αρμενόπουλος 2/2018, σελ. 191-204.

¹⁹ Βλ. Ι. Συμεωνίδη, *Η διοικητική απέλαση*, 2008, σελ. 121-129, όπου υποστηρίζεται ότι, στις πρώτες αποφάσεις του τότε ΔΕΚ, η έννοια της δημόσιας τάξης προσεγγίζεται κατά τρόπο ανάλογο προς την επιφύλαξη δημόσιας τάξης του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, με έμφαση στον θεμελιώδη χαρακτήρα της ελεύθερης κυκλοφορίας των κοινοτικών υπηκόων και στην αντίστοιχη βασική θέση ότι οι προβλεπόμενοι περιορισμοί, και, συνεπώς, και η εξαίρεση για λόγους δημόσιας τάξης, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, καθώς συνεπάγονται διάκριση λόγω ιθαγένειας.

²⁰ Βλ. C. Kessedjian, *Public Order in European Law*, ό.π., σελ. 28.

²¹ Βλ. Ι. Δρόσο, *Δημόσια τάξη και δημόσια ασφάλεια*, προδημοσίευση από τον *Τιμητικό Τόμο Ι. Δεληγιάννη*, Επιθεώρηση Δημοσίου Δικαίου και Διοικητικού Δικαίου 2/35, 1991.

²² Βλ. Ι. Συμεωνίδη, *Η διοικητική απέλαση*, ό.π., σελ. 121-129, όπου σημειώνεται ότι το τότε ΔΕΚ είχε διαμορφώσει ένα ερμηνευτικό περίγραμμα του όρου, ώστε να τεθεί όριο στην ανεξέλεγκτη ερμηνευτική διαστολή του από τα κράτη μέλη.

²³ Ενδεικτικά, ΔΕΕ, ΔΕΕ C-546/19, BZ, 03.06.2021.

²⁴ Βλ. και Ι. Συμεωνίδη, *Η διοικητική απέλαση*, ό.π., σελ. 121-129, σύμφωνα με τον οποίο η έννοια της δημόσιας ασφάλειας εμπεριέχεται σε αυτήν της δημόσιας τάξης και διαφοροποιείται ως προς τον βαθμό σαφήνειας.

²⁵ ΔΕΚ C-145/09, *Τσακουρίδης*, 23.11.2010, σκ. 43 και 44· ΔΕΕ C-601/15, *PPU – B*, 15.02.2016, σκ. 65 και 66.

²⁶ Κ-Θ. Φορτσάκη, *Η άυλη δημόσια τάξη. Σκέψεις με αφορμή μια νέα διάσταση της δημόσιας τάξης στο γαλλικό δίκαιο*, διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία πρόσβαση 02.09.2025).

τηγικών συμφερόντων, όπως και η πρόληψη ή καταστολή διασυννοριακής εγκληματικότητας και τρομοκρατίας²⁷.

Το ΔΕΕ αναγνωρίζει, καταρχήν, στα κράτη μέλη διακριτική ευχέρεια στον προσδιορισμό του ουσιαστικού περιεχομένου της έννοιας, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιομορφίες και προτεραιότητες. Το περιθώριο αυτό δεν είναι απεριόριστο: το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη επισημάνει ότι και η έννοια της δημόσιας ασφάλειας δε μπορεί να ερμηνεύεται μονομερώς, δίκως ενωσιακή εποπτεία²⁸ στον βαθμό που η διαφύλαξή της αποτελεί θεμιτό περιορισμό των θεμελιωδών ελευθεριών της εσωτερικής αγοράς, όπως της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων²⁹.

Η οδηγία 2004/38/ΕΚ³⁰, η οποία θεσπίζει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους στην επικράτεια των κρατών μελών, προβλέπει ρητά στο Κεφάλαιο VI τη δυνατότητα περιορισμού του εν λόγω δικαιώματος για λόγους δημόσιας ασφάλειας³¹. Αντιστοίχως, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι ακόμη και η εφαρμογή του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, στο οποίο αναφέρεται ο ορισμός και τα δικαιώματα που περιλαμβάνει η ευρωπαϊκή ιθαγένεια³², δεν αποκλείει την επίκληση εξαιρέσεων, μεταξύ άλλων, για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

Η έννοια της δημόσιας τάξης αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την εφαρμογή του μεταναστευτικού δικαίου, το οποίο, σε αντίθεση με το καθεστώς περί ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης, δεν χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εναρμόνισης. Ενώ στο πλαίσιο του τελευταίου η ενεργοποίηση της δικλείδας της δημόσιας τάξης υπόκειται σε αυστηρά κριτήρια, όπως η ύπαρξη εξαιρετικευμένης συμπεριφοράς ικανής να συνιστά πραγματική και ουσιώδη απειλή, σε ό,τι αφορά στην κυκλοφορία υπηκόων τρίτων χωρών εντός της Ένωσης παρατηρείται αξιοσημείωτη ελαστικότητα. Συγκεκριμένα, η επίκληση λόγων δημόσιας τάξης καθίσταται επιτρεπτή ακόμη και επί αβέβαιων, γενικών ή έμμεσων κινδύνων, χωρίς να προαπαιτείται η διαπίστωση απολύτως τεκμηριωμένου και συγκεκριμένου απειλητικού γεγονότος. Η απλή πιθανολόγηση μελλοντικής διακινδύνευσης, δηλαδή, μπορεί, υπό τη διακριτική ευχέρεια που απολαμβάνουν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτό, να αρκεί για την ενεργοποίηση της σχετικής ρήτρας εξαίρεσης.

Η εν λόγω διαφοροποιημένη μεταχείριση καταδεικνύει μια δομική ερμηνευτική ασυμμετρία μεταξύ του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την κυκλοφορία πολιτών της Ένωσης και εκείνου που εφαρμόζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών³³. Τούτο αντανakλά την αναγνώριση της λειτουργικής μετατόπισης της έννοιας της δημόσιας τάξης αναλόγως του θεσμικού πλαισίου εντός

²⁷ Ενδεικτικά, ΔΕΕ C-304/14, *Secretary of State for the Home Department*, 13.09.2016, σκ. 39.

²⁸ ΔΕΕ C-193/16, *E*, 13.07.2017, σκ. 18 κι εκεί παρατιθέμενη πάγια νομολογία.

²⁹ ΔΕΕ C-430/10, *Hristo Gaydarov*, 17.11.2011, σκ. 32.

³⁰ Οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29.04.2004 σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του αίτησης (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚΕ. ΕΕ L 158 της 30.04.2004.

³¹ ΔΕΕ C-22/21, *AA κατά Minister for Justice and Equality*, 15.09.2022.

³² Ι. Κούρτης, *Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια (Η επίδρασή της στην εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης)*, 2024, σελ. 85.

³³ *Ibidem*, σελ. 55.

του οποίου καλείται να εφαρμοστεί. Όπου τα θεμελιώδη δικαιώματα³⁴ απορρέουν απευθείας από το συνταγματικό κεκτημένο της Ένωσης³⁵, όπως στην περίπτωση επίκλησης της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, κατά το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, η ερμηνεία των ρητρών εξαιρέσης είναι περιοριστική και τελεί υπό ενδελεχή δικαστικό έλεγχο. Αντιθέτως, όπου τα κράτη μέλη διατηρούν ευρύτερη διακριτική ευχέρεια³⁶, η επίκληση της δημόσιας τάξης εμφανίζεται αποδεδειγμένη από κριτήρια αυστηρής τυποποίησης και ενεργοποιείται με αυξημένο βαθμό ευελιξίας.

Η έλλειψη ενιαίου, τυποποιημένου πλαισίου για την προσφυγή στη ρήτρα δημόσιας τάξης γενικά κανονιστική αβεβαιότητα, η οποία δεν εξαλείφεται ούτε κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, που καταλέγεται μεταξύ των γενικών αρχών της Ένωσης³⁷. Πράγματι, η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου επιβεβαιώνει ότι ακόμη και η ύπαρξη αφηρημένων ή γενικών εθνικών ρυθμίσεων είναι, σε αρκετές περιπτώσεις, συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, ακριβώς λόγω της διευρυμένης διακριτικής ευχέρειας του εθνικού νομοθέτη³⁸. Η δογματική αυτή θέση συνεπάγεται, επακόλουθα, ουσιώδεις συνέπειες για τα πρόσωπα που αιτούνται χορήγηση άδειας διαμονής ή θεώρησης εισόδου³⁹.

Καθίσταται, συνεπώς, σαφές ότι η έννοια της ενωσιακής δημόσιας τάξης δεν μπορεί να προσληφθεί ως στατική διάσταση εξαιρέσης ούτε ως κατάλοιπο εθνικής κυριαρχίας. Πρόκειται για μια έννοια υπό διαρκή θεσμική και ερμηνευτική διαμόρφωση, το περιεχόμενο της οποίας προσδιορίζεται μέσω νομοθετικών επιλογών, δικαστικών κρίσεων και μεταβαλλόμενων πολιτικών συγκυριών.

Ενόψει των παραπάνω, η θεσμοθέτηση ανεξάρτητων εθνικών φορέων παρακολούθησης, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό για τον Έλεγχο Διαλογής (Screening Regulation)⁴⁰ και στον Κανονισμό για τις Διαδικασίες Ασύλου (Asylum Procedures Regulation)⁴¹, οι οποίοι εντάσσονται στο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο⁴², έχει καθοριστική σημασία. Οι εν λόγω μηχανισμοί, των οποίων η πλήρης ενεργοποίηση αναμένεται έως το 2026, επιφορτίζονται με τη διπλή αποστολή της εκτίμησης απειλών για τη δημόσια τάξη και την εσωτερική ασφάλεια, παράλληλα με τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών⁴³.

³⁴ Ρ. Φράγκου, *Εθνικοί Θεσμοί για την προώθηση και προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ) (Συγκριτική μελέτη των ΕΘΑΔ σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο)*, 2019, σελ. 44-45.

³⁵ Α. Σαμαράς, *Η υπεροχή του ενωσιακού δικαίου έναντι των συνταγματικών κανόνων των κρατών μελών της ΕΕ*, ΘΠΔΔ 5/2024, σελ. 506-520.

³⁶ Πρβλ. D. Thym, "Legal Framework for EU Entry and Border Control Policies", σε: K. Hailbronner/D. Thym (Eds.), *EU Immigration and Asylum Law, Commentary* 2/2016, p. 31-51.

³⁷ ΔΕΕ συνεκδ. C-381/18 και C-382/18, *G.S./V.G.*, 12.12.2019.

³⁸ Ενδεικτικά, ΔΕΕ C-491/13, *Ben Alaya*, 10.09.2014, σκ. 16.

³⁹ Πρβλ. Θ. Παπαθεοδώρου, *Δίκαιο Μετανάστευσης*, ό.π., σελ. 66.

⁴⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 14.09.2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817. PE/20/2024/REV/1. EE L, 2024/1356, 22.05.2024.

⁴¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14.09.2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ. PE/16/2024/ΑΝΑΘ./1. EE L, 2024/1348, 22.05.2024.

⁴² Πρβλ. R.-E Papadopoulou, *Solidarity in the legal order of the European Union*, 2025, σελ. 133-136.

⁴³ Α. Silvestri, "Migrants' detention: Fundamental rights challenges in the EU member states", σε: Ι. Παπαγεωργίου (Επιμ.), *Η διοικητική κράτηση των αλλοδαπών (Διεθνής νομοθεσία και εθνική πρακτική)*, σελ. 101-105.

II. ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΩΣ ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η ίδρυση εθνικών ανεξάρτητων μηχανισμών παρακολούθησης του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως προβλέπεται στο άρθρ. 10, παρ. 2 του Κανονισμού για τον Έλεγχο Διαλογής σε συνδυασμό με το άρθρ. 43, παρ. 4 του Κανονισμού για τις Διαδικασίες Ασύλου, σηματοδοτεί την πρώτη συστηματική προσπάθεια της ΕΕ να θεσμοθετήσει ένα ενοποιημένο, διακριτό εργαλείο εξορθολογισμού και εναρμόνισης των διαδικαστικών πρακτικών των κρατών μελών, με στόχο την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με το ενωσιακό και διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του ΧΟΔΕΕ, κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαλογής⁴⁴.

Το παράδειγμα της Κροατίας προσφέρεται ως διαφωτιστική μελέτη περίπτωσης⁴⁵. Η συνεργασία μη κυβερνητικών οργανώσεων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων είχε ως απότοκο τη διαμόρφωση ενός πολυεπίπεδου μοντέλου διακυβέρνησης. Ωστόσο, η έλλειψη νομοθετικής κατοχύρωσης και η εξάρτηση από περιοδικά ανανεούμενες συμφωνίες μεταξύ των μελών του Συντονιστικού Οργάνου και του Υπουργείου Εσωτερικών ανέδειξαν τη θεσμική ευθραυστότητα του μηχανισμού, περιορίζοντας δραστικά την προοπτική μακροπρόθεσμης και ανεπηρέαστης εποπτείας. Η πρώτη παρατήρηση είναι, συνεπώς, ότι η λειτουργική και θεσμική ανεξαρτησία δε είναι απλώς κανονιστική επιλογή, αλλά αδιαπραγμάτευτη προϋπόθεση βιωσιμότητας του μηχανισμού.

Παρά τις καινοτόμες πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των αιφνιδιαστικών επισκέψεων στα «πράσινα» σύνορα, στα σημεία διέλευσης και στα κέντρα υποδοχής, καθώς και της δυνατότητας πρόσβασης σε φακέλους υποθέσεων και στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου⁴⁶, ο περιορισμένος αριθμός παρατηρητών, σε συνδυασμό με τον όγκο των επιθεωρήσεων ήγειρε ουσιαστικές αμφιβολίες σχετικά με τη λειτουργική επάρκεια του μηχανισμού⁴⁷. Κατά συνέπεια, μια δεύτερη παρατήρηση είναι ότι η αποτελεσματικότητα εφαρμογής προϋποθέτει συνδυαστικά με τα εκέγγα ανεξαρτησίας επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους.

Επίσης, η αδυναμία πρόσβασης στα εθνικά αστυνομικά πληροφοριακά συστήματα, σε συνδυασμό με την απουσία ελάχιστων μεθοδολογικών προτύπων, φάνηκε να υπονομεύει τη συγκρισιμότητα των ευρημάτων και να επιτείνει τον κίνδυνο κατακερματισμένης εφαρμογής. Δεδομένου ότι η υιοθέτηση εναρμονισμένων διαδικασιών, από τη συλλογή δεδομένων έως την υποβολή εκθέσεων και την εποπτεία ανακριτικών πρακτικών, συνιστά θεμελιώδη προϋπόθεση θεσμικής συνοχής, η μη πρόβλεψη υποχρεωτικής δημοσίευσης εκθέσεων ή έκδοσης δεσμευτικών συστάσεων αποκαλύπτει το χάσμα μεταξύ διακηρυγμένων στόχων και πραγματικής αποτελεσματικότητας. Η

⁴⁴ Ε. Κοψίδη, *Κανονικοποίηση της διαδικασίας συνόρων και «ευέλικτη» αλληλεγγύη: Το Νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου ως νομιμοποίηση ενός πολιτικού συμβιβασμού*, διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία πρόσβαση 02.09.2025).

⁴⁵ Βλ. αναλυτικότερα, IG. Lang, *National Independent Monitoring Mechanisms for Fundamental Rights Compliance at the EU's External Borders*, European Papers 9/2024, σελ. 1216-1227.

⁴⁶ Βλ. Independent Monitoring Mechanism, *Annual Report of the Independent Oversight Mechanism Monitoring the Actions of Police Officers of the Ministry of the Interior in the Field of Irregular Migration and International Protection*, June 2021-June 2022, διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία πρόσβαση 02.09.2025).

⁴⁷ Μ. Παπακωνσταντής, *Η Τρομοκρατία στον ΧΕΑΔ της ΕΕ*, ό.π., σελ. 440-448.

τρίτη παρατήρηση, επομένως, είναι ότι η ενίσχυση της θεσμικής συνοχής απαιτεί όχι μόνο τυπική κατοχύρωση αλλά και διαδικασίες λογοδοσίας με σαφώς δεσμευτικό χαρακτήρα.

Προσέτι, το ενωσιακό νομικό πλαίσιο, η περίμετρος του οποίου χαράσσεται στο άρθρ. 10 του Κανονισμού Ελέγχου Διαλογής και 43, παρ. 4 του Κανονισμού για τις Διαδικασίες Ασύλου, περι-ορίζει τις δραστηριότητες των κρίσιμων μηχανισμών αποκλειστικά στον έλεγχο κατά τη διάρκεια της συνοριακής διαδικασίας⁴⁸. Άρα, μια τέταρτη παρατήρηση είναι ότι ο αποκλεισμός πρακτικών, όπως η διοικητική κράτηση, και η επικέντρωση του ελέγχου μόνο στα εξωτερικά και όχι στα εσω-τερικά σύνορα, αποδυναμώνουν έστω σε κάποιο βαθμό τον προστατευτικό ρόλο των μηχανισμών.

Κομβικό σημείο, ακόμη, αποτελεί η ερμηνεία του άρθρ. 10, παρ. 2 του Κανονισμού για τον Έλεγχο Διαλογής⁴⁹. Εάν το ΔΕΕ υιοθετήσει ευρύτερη προσέγγιση⁵⁰, θα μπορούσε να δεχτεί ότι συνοριακές δραστηριότητες που συνδέονται έστω και έμμεσα με το δίκαιο της Ένωσης υπάγονται στο προστατευτικό πεδίο του ΧΘΔΕΕ⁵¹, διευρύνοντας σημαντικά το πεδίο ενεργοποίησης του εν λόγω μηχανισμού.

Άλλωστε, η ουσιαστική συμβολή των εθνικών μηχανισμών παρακολούθησης εξαρτάται όχι μόνο από τη νομική τους θεμελίωση ή τον σχεδιασμό τους, αλλά από την ικανότητά τους να υλοποιούν στην πράξη το αίτημα της Ένωσης για σεβασμό της αρχής του Κράτους Δικαίου, ακόμη και στα πλέον αμφιλεγόμενα ζητήματα⁵². Έτσι, η θεσμική τους αποστολή αναδεικνύεται σε υπενθύμιση ότι η εφαρμογή της εν λόγω αρχής δε γνωρίζει σύνορα με τη γεωγραφική του όρου έννοια⁵³.

Το κροατικό παράδειγμα δείχνει ότι η προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης διά των εθνικών μηχανισμών παρακολούθησης δεν εξαντλείται σε νομική θωράκιση⁵⁴: απαιτεί συστηματική λογοδοσία και πλήρη διαφάνεια, ώστε να διασφαλίζεται ουσια-στική εποπτεία.

Καθώς η ανθρώπινη κρίση υποκαθίσταται σταδιακά από αλγοριθμικά και αυτοματοποιημένα συστήματα λήψης αποφάσεων, το κανονιστικό πλαίσιο ανασχεδιάζεται. Η μετάβαση σε αυτό το περιβάλλον απαιτεί τη σύνδεση της εποπτείας με νέα πρότυπα λογοδοσίας, ελέγχου και διακυ-βέρνησης. Το επόμενο κεφάλαιο εξετάζει τη διαμόρφωση ενός ψηφιακού οικοσυστήματος που επανακαθορίζει την έννοια της δημόσιας τάξης και την προστασία των δικαιωμάτων στην ΕΕ.

III. ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΤΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η σταδιακή ενοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων της ΕΕ σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και συνοριακής διαχείρισης υπερβαίνει την απλή τεχνολογική καινοτομία, συνιστώντας

⁴⁸ Idem, *Ευφυή σύνορα για το χώρο Schengen*, ΕΕΕυρΔ 2012, σελ. 147-155.

⁴⁹ Χ. Ταγαράς, «Κατ' άρθρο ερμηνεία του ΧΘΔΕΕ», σε: Ε. Σαχπεκίδου/Χ. Ταγαράς (Επιμ.), *Κατ' άρθρο ερμηνεία του ΧΘΔΕΕ*, 2020, σελ. 590-596.

⁵⁰ Β. Καραγιάννης, *Η δεσμευτικότητα του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ (Εναντι των κρατών μελών και των ιδιωτών)*, 2022, σελ. 89-90.

⁵¹ Πρβλ. Κ. Πέρρου, *Θεμελιώδη δικαιώματα και φορολογική διαδικασία*, 2022, σελ. 110-113.

⁵² Α. Πλιάκος, *Το Δίκαιο της ΕΕ (Θεσμικό Δίκαιο)*, 1/2025, σελ. 192-193.

⁵³ Α. Κουρουτάκης, *Το Κράτος Δικαίου στην εποχή της ΤΝ: Προκλήσεις και Προοπτική*, ΔιΜΕΕ 1/2024, σελ. 117-124.

⁵⁴ *Monitoring fundamental rights during screening and the asylum border procedure – A guide on national independent mechanisms*, 2024, διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία πρόσβαση 02.09.2025).

στρατηγική επιλογή υψηλού θεσμικού βάρους. Η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, στη συμβολή στην πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός του ΧΕΑΔ, περιλαμβάνοντας τόσο τη δημόσια τάξη όσο και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών. Η ενοποίηση αυτή δε μπορεί να θεωρηθεί αποκλειστικά τεχνολογικό επίτευγμα· αντιπροσωπεύει τη δημιουργία ενός πολυεπίπεδου, διαλειτουργικού οικοσυστήματος πληροφοριακών υποδομών, το οποίο επιχειρεί να συγχωνεύσει ετερογενείς βάσεις δεδομένων και να οικοδομήσει ένα συνεκτικό πλαίσιο διακυβέρνησης που συνδυάζει ψηφιακή μετάβαση, ασφάλεια και προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων⁵⁵.

Η υιοθέτηση συστημάτων πληροφορικής μεγάλης κλίμακας⁵⁶, όπως για παράδειγμα η ευρωπαϊκή βάση δεδομένων Eurodac⁵⁷, σε συνάρτηση με τις επιταγές που εισάγει ο Κανονισμός για την ΤΝ (AI Act)⁵⁸, διαμορφώνει ένα νέο πρότυπο⁵⁹ επιτήρησης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η δημόσια διοίκηση καθίσταται όλο και πιο εξαρτημένη από ψηφιακά οικοσυστήματα, οδηγούμενη αναπόδραστα σε μια αλλαγή παραδείγματος (*paradigm shift*). Στο αναδυόμενο υβριδικό καθεστώς, η αυτονομία των αλγορίθμων συμπλέκεται με τη διακριτική ευχέρεια των κρατικών οργάνων, επαναπλαισιώνοντας τις θεσμικές πρακτικές και τον τρόπο άσκησης δημόσιας εξουσίας.

Η διαλειτουργικότητα⁶⁰ θεμελιώνεται σε τέσσερις βασικές τεχνολογικές υποδομές⁶¹: την Ευρωπαϊκή Πύλη Αναζήτησης (ESP), το Κοινό Αποθετήριο Δεδομένων Ταυτότητας (CIR), το Σύστημα Αντιστοίχισης Βιομετρικών Δεδομένων (BMS), τον Ανιχνευτή Πολλαπλών Ταυτοτήτων (MID), καθώς και έναν ενιαίο μορφότυπο μηνυμάτων (UMF), και το κεντρικό αποθετήριο για την υποβολή εκθέσεων και την κατάρτιση στατιστικών (CRRS)⁶². Μέσω αυτών των υποδομών, επιτυγχάνεται η ανάλυση δεδομένων, η πρόβλεψη μοτίβων συμπεριφοράς και η αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, ενισχύοντας, κατά βάση, την αποτελεσματικότητα των διοικητικών διαδικασιών.

Η ΤΝ λειτουργεί ως καταλύτης αυτής της εξέλιξης, επιτρέποντας την πρόβλεψη πιθανών παραβάσεων ή κινδύνων σε πραγματικό χρόνο. Αυτή η δυναμική περί αυτοματοποιημένης λήψης απόφασης, θέτει κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με το πώς το κανονιστικό πλαίσιο μπορεί να περιορίσει

⁵⁵ Μ. Παπακωνσταντής, *Η Τρομοκρατία στον ΧΕΑΔ της ΕΕ*, ό.π., σελ. 235-449.

⁵⁶ Βλ. Γ.-Ε. Καλαβρός/Θ. Γεωργόπουλος, *Το Δίκαιο της ΕΕ*, ό.π., σελ. 72.

⁵⁷ Πρβλ. Απόφαση ΑΠΔΠΧ 19.06/03.07.2024/2024, *Ετήσια Έκθεση Πειραγμένων Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έτους 2022*, (άρθ. 14 ν. 4624/2019), (ΦΕΚ Β 3839/03.07.2024), σελ. 72-74.

⁵⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13.06.2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την ΤΝ και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (Κανονισμός για την ΤΝ) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) PE/24/2024/REV/1. ΕΕ L, 2024/1689, 12.07.2024.

⁵⁹ Γ. Κουνάδης/Ε. Βασιλάκου, *Σύντομη επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την ΤΝ (AI Act) - Ρύθμιση της καινοτομίας και καινοτομία στη ρύθμιση*, ΣΥΝ 160/2023, σελ. 32-35.

⁶⁰ Γ. Χλούπης, *Θεσμοί Δικαστικής Συνεργασίας*, ό.π., σελ. 229-234.

⁶¹ Λ. Κανέλλος, *Εφαρμογές ΤΝ (στο δίκαιο Θ στη δικαστική πρακτική)*, 2021, σελ. 246.

⁶² Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2019/818 για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, του ασύλου και της μετανάστευσης και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816, άρθ. 1.

την αλγοριθμική αυτονομία χωρίς να αναιρεί την τεχνολογική αποτελεσματικότητα. Η πρόκληση είναι δίσημη: διασφάλιση διαλειτουργικότητας και προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικό περιβάλλον.

Η ισχύουσα ρυθμιστική προσέγγιση της ΕΕ, εστιασμένη, κυρίως, στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εμφανίζει αδυναμίες έναντι των κινδύνων που ανακύπτουν από τη χρήση ΤΝ⁶³.

Ενδεικτικά, όσον αφορά το CRRS, ήτοι το κεντρικό αποθετήριο αναφορών και στατιστικών που συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα συστήματος υψηλού κινδύνου, ελλοχεύει ο κίνδυνος αναπαραγωγής στερεοτύπων και στατιστικής διάκρισης εις βάρος υπηκόων τρίτων χωρών, καθιστώντας υπαρκτή την πιθανότητα συστημικής παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο ίδιος προβληματισμός απαντάται στη χρήση ΤΝ στο Σύστημα Εισόδου/Εξόδου (EES)⁶⁴ για την καταγραφή υπηκόων τρίτων χωρών που ταξιδεύουν για σύντομη διαμονή, στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Εξουσιοδότησης Ταξιδιών (ETIAS) για ταξιδιώτες χωρίς θεώρηση και στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου για υπηκόους τρίτων χωρών (ECRIS-TCN)⁶⁵.

Συνεπώς, η ενσωμάτωση της ΤΝ στα διαλειτουργικά πληροφοριακά συστήματα της ΕΕ αντιπροσωπεύει μεν ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης που αναδομεί τη σχέση μεταξύ πολιτών και διοίκησης, στον κρίσιμο τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής, θέτει, όμως, νέα ζητήματα εποπτείας και λογοδοσίας, στην τροχιά της εξισορρόπησης της τεχνολογικής αυτονομίας με την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων.

IV. ANTI ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών απαιτεί πολυεπίπεδη προσέγγιση που συγκεράζει αποτελεσματικότητα, ασφάλεια και απόλυτο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι εθνικοί φορείς παρακολούθησης και τα οικοσυστήματα διαλειτουργικών ψηφιακών υποδομών, υπό την προϋπόθεση διαφάνειας, λογοδοσίας και θεσμικής αξιοπιστίας, αναβαθμίζουν το καθεστώς ελέγχου προσώπων και ενισχύουν την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Έτσι, η θεσμική ανθεκτικότητα, η ανεξαρτησία και η λειτουργική ευελιξία καθίστανται αδιαπραγμάτευτα κριτήρια για την υπεράσπιση της αρχής του Κράτους Δικαίου, τη διασφάλιση της συνοχής και της αξιοπιστίας των ενωσιακών μηχανισμών και τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς τους σε ένα ψηφιακά διασυνδεδεμένο, συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. □

⁶³ Λ. Κανέλλος, «Τα αυτόνομα οχήματα ως “συστήματα υψηλού κινδύνου” κατά την Ευρωπαϊκή Πράξη για την ΤΝ», σε: Ε. Στυλιανίδης, *ΤΝ (Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου)*, 2025, σελ. 115-128.

⁶⁴ Ε. Διαμαντής, *Αστυνομική δράση και προστασία του πολίτη (Θεωρητική και νομολογιακή προσέγγιση)*, 2021, σελ. 141-144.

⁶⁵ Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, *Ανεξάρτητες αρχές*, ΠοινΔικ 1/2025, σελ. 101-102.